

Lop din tekst før du sender den ud!

Det har i mange år været en kendt sag at man kan beregne hvor svær en tekst vil være at læse ved at udregne dens lix-tal. Det gør man ved 1) at tælle op hvor mange ord der er per punktum (eller andre skilletegn med stort bogstav efter), 2) tælle hvor mange procent af ordene der er lange, dvs. på 7 bogstaver eller derover, og 3) lægge de to tal sammen. Man kan så sammenligne summen (beregnet med én decimal) med en skala hvor 20 svarer til meget let, 30 til let, 40 til middel, 50 til svær og 60 til meget svær. Man har så i mange år beregnet lix-tallene på nye bøger og der er et stort statistisk materiale der viser at børne- og ungdomsbøger i gennemsnit har lix 27, skønlitterære bøger lix 33, dag- og ugeblade lix 39, saglitteratur lix 47 og faglitteratur lix 56.

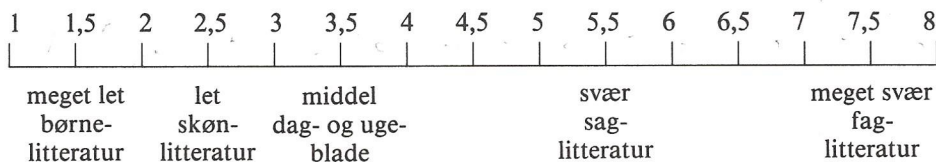
Disse lix-tal er nyttige redskaber for bibliotekarer der skal vurdere om en bog egner sig for en læser. Det er også en god ide for folk der skriver, at de tjekker li-

xen før de sender en tekst ud til bestemte typer af læsere. Det går fx ikke at skrive i Mål og Mæle med lix 56.

Der er dog også ulemper ved lix. Man skal ikke tro at en tekst bliver lettere at læse *fordi* man laver den om så den får lavere lix. Lix er nemlig kun et symptom på at der er noget svært, ikke selve sværheden, ligesom høj temperatur ikke er selve sygdommen. Lange ord er statistisk set sjældne og derfor svære, og lange sætninger indeholder ofte svære konstruktioner, men ord- og sætningslængde har i sig selv ikke sammenhæng med sværhedsgrad. Den værste ulempe er nok det at det tager tid og er besværligt at tælle lix, så det er de færreste skribenter der får det gjort.

Disse ulemper kan til en vis grad afhjælpes ved at man i stedet for lix-tallet beregner *lop-tallet*, dvs. antallet af lange ord (ord på 7 bogstaver eller derover) per punktum. Man kan så vurdere tallet i forhold til en skala der ser således ud:

LOP: Lange Ord per Punktum

Dette lop-tal er meget lettere at beregne, det er et mere reelt mål for en egenskab i teksten, og der er næppe nogen der prøver på at ændre på det symptom man måler, i stedet for selve de svære formuleringer, hvis man har for højt lop-tal.

Denne tekst har lop: 3,9. Lop din tekst før du sender den ud!

Ole Togeby, f. 1947,
professor i dansk sprog,
Aarhus Universitet